

พุทธศาสนา (เหตุที่ต้องมีคำสอนเช่นนี้ก็เพื่อให้ศาสนาพราหมณ์ในยุคนั้นยอมรับ เพื่อที่จะได้ไม่ถูกพราหมณ์ที่มีอำนาจอยู่ในยุคนั้น ทำร้ายหรือกำจัดผู้ที่สอนเรื่องจิตเป็นอนัตตา ตามที่เราได้ศึกษากันมาแล้ว เรื่องการประยุกต์คำสอนของพุทธศาสนาเพื่อความอยู่รอด)

ภาษาคน-ภาษาธรรม

การที่เราจะอ่านคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่มีอยู่ในพระไตรปิฎกให้เกิดความเข้าใจ ได้อย่างถูกต้องนั้น เราจำเป็นต้องทำความเข้าใจเรื่องภาษาคน-ภาษาธรรมนี้ให้เข้าใจเสียก่อน ถ้าเรายังไม่เข้าใจเรื่องภาษาคน-ภาษาธรรมนี้อย่างถูกต้อง ถึงเราจะอ่าน

พระไตรปิฎกมาอย่างมากมายสักเท่าใดก็ตาม เราก็จะไม่เกิดความเข้าใจในคำสอนของพระพุทธองค์ที่อยู่ในพระไตรปิฎกได้ ซ้ำจะยิ่งทำให้เกิดความสับสนมากขึ้นได้ เพราะยิ่งอ่านก็จะยิ่งพบความขัดแย้งของคำสอนที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก แต่ถ้าเราเข้าใจเรื่องภาษาคน-ภาษาธรรมนี้อย่างถูกต้องแล้ว เราก็จะอ่านพระไตรปิฎกได้อย่างเข้าใจ

โดยคำสอนในพระไตรปิฎกนั้น นั้นจะมีวิธีการสอนผู้คนอยู่ ๒ ลักษณะ คือ

๑. **ธัมมาธิษฐาน** คือสอนโดยแสดงตัวธรรมะล้วนๆ

๒. **บุคคลาธิษฐาน** คือสอนโดยยกตัวตนบุคคลมาเป็นธรรมะ

ธัมมาธิษฐานนั้นเป็นการสอนธรรมะระดับสูงแก่บุคคลที่เริ่มเข้าใจธรรมะแล้ว ให้เข้าใจธรรมะยิ่งขึ้น เช่น สอนเรื่องธาตุ ขันธ์ อายตนะ และอริยสัจ ๔ เป็นต้น ซึ่งเราจะเรียกว่า **ภาษาธรรม** เพราะเป็นการแสดงแต่เนื้อหาธรรมะที่ลึกซึ้งล้วนๆ

ส่วนการสอนศีลธรรมแก่บุคคลที่ยังไม่รู้ธรรมะนั้น จะใช้การสอนอย่างบุคคลาธิษฐาน คือ เอาตัวธรรมะมาสมมติว่าเป็นบุคคลหรือสถานที่ต่างๆ แล้วแต่งให้เป็นเรื่องราวโดยให้มีหลักธรรมอยู่ด้วย ซึ่งเราจะเรียกว่า **ภาษาคน** เพราะสอนเหมือนศาสนาพราหมณ์ที่สอนว่ามีตัวตนบุคคลเหล่านั้นอยู่จริง ซึ่งภาษาคนที่พบบ่อยๆก็ได้แก่คำต่อไปนี้

โลก หมายถึง ความทุกข์ หรือสิ่งที่เรายึดถือกันอยู่

ความพ้นทุกข์ในปัจจุบัน เพราะเชื่อว่าทำไม่ได้ ดังนั้นจึงทำให้เราต้องจมอยู่ในความทุกข์ไปจนตลอดชีวิต เพราะมีความเชื่อที่ผิดๆเช่นนี้

ศึกษาอย่างเป็นระบบ

การศึกษาของวิทยาศาสตร์นั้น เขาจะศึกษาอย่างเป็นระบบ คือมีทั้งการตั้งสมมติฐาน และการพิสูจน์สมมติฐาน เมื่อพิสูจน์แล้วพบว่าไม่ถูกต้อง เขาก็จะตั้งสมมติฐานใหม่ แล้วพิสูจน์ใหม่ จนพบความจริง อีกทั้งเขายังต้องพิสูจน์ หรือทดลองครั้งแล้วครั้งเล่า จนแน่ใจ เขาจึงจะตั้งเป็นทฤษฎีขึ้นมาให้คนอื่นศึกษา

การค้นหาวិธีการดับทุกข์ของพระพุทธเจ้า สมัยเพื่อพระองค์ยังไม่ทรงตรัสรู้ นั้น ก็มีหลักเหมือนของนักวิทยาศาสตร์ คือ **ตั้งสมมติฐานว่าจะไรคือสาเหตุของความทุกข์ แล้วก็ทดลองดับหรือทำให้สาเหตุของมันระงับลง เมื่อทดลองแล้ว ความทุกข์ก็ยังไม่ระงับหรือดับลงจริง ก็ตั้งสมมติฐานใหม่ แล้วก็ทดลองใหม่ จนความทุกข์ดับลงจริงๆ** ซึ่งเมื่อทรงค้นพบวิธีการดับทุกข์แล้ว ก็ยังต้องทดลองปฏิบัติซ้ำ จนสามารถทำให้ความทุกข์ ไม่เกิดขึ้นมาได้ก็อย่างถาวร จึงได้ทรงตรัสรู้ (คือพูดได้ว่ารู้จริงแล้ว) ขึ้นมาเป็นพระพุทธเจ้า ที่หมายถึง ผู้ที่ตรัสรู้ได้ด้วยพระองค์เอง และได้้นำคำสอนที่ทรงตรัสรู้นั้น มาสอนแก่บุคคลที่สนใจปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ จนเกิดเป็นศาสนาขึ้นมา ซึ่งนี่ก็แสดงถึงว่า พระพุทธเจ้าก็ทรงใช้หลักวิทยาศาสตร์มาค้นหาความจริงในเรื่องการดับทุกข์ จึงได้เกิดเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมา

การสอนเรื่องการดับทุกข์ของพระพุทธเจ้านั้น ก็ต้องสอนอย่างเป็นระบบ คือต้องสอนตั้งแต่ไม่รู้อะไรเลย ให้รู้จักก่อน แล้วจึงค่อยๆสอนมากขึ้นตามลำดับ จนถึงระดับสูงสุด ซึ่งการสอนเรื่องการดับทุกข์ของพระพุทธเจ้านั้น ก็ต้องสอนให้รู้จักก่อน ว่าความทุกข์นั้นคืออะไร? เมื่อรู้จักว่าความทุกข์คืออะไรแล้ว จึงจะสอนให้รู้ว่าสาเหตุของความทุกข์คืออะไร? เมื่อรู้จักว่าสาเหตุของความทุกข์คืออะไรแล้ว จึงจะสอนว่า เมื่อความทุกข์ดับลง